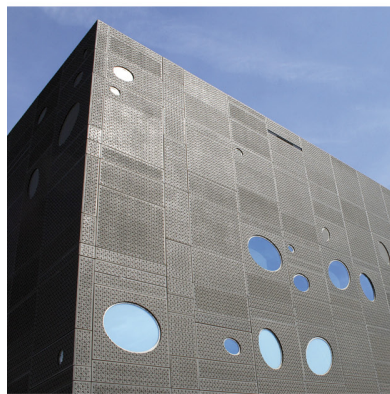

Rekenkamer | Tilburg

Jaarverslag 2011 / Onderzoeksprogramma 2012

Jaarverslag 2011/Onderzoeksprogramma 2012

Tilburg, januari 2012

Rekenkamer Tilburg

De heer drs. N.W. Gouw (voorzitter)

Mevrouw dr. M.W. Hertogh

De heer prof. Dr. H.A.A. Verbon

De heer drs. J.M.H. Wielders

Mevrouw drs. D.M.H. van Dongen (secretaris)

Stadhuisplein 130 (Stadskantoor 1)

5038 TC Tilburg

013-5429255

www.tilburg.nl/rekenkamer.nl

rekenkamer@tilburg.nl

Inleiding

In februari 2009 is de Rekenkamer Tilburg (RKT) opgericht. De Rekenkamer Tilburg probeert een bijdrage te leveren aan een doelmatig en doeltreffend gemeentebestuur door gericht onderzoek te doen naar actuele (beleids)thema's. Ook in 2011 heeft de Rekenkamer Tilburg weer verschillende activiteiten ondernomen. In het jaarverslag 2011 wordt teruggeblikt op deze activiteiten.

Activiteiten 2011

- 1) Expertmeeting programmabegroting met prof. dr. H. Aardema
- 2) Rekenkamerbrief inzake onderzoek 'sturing middels de programmabegroting
- 3) Rapport 'aanpak impuls wijken, zicht op resultaten?
- 4) Overleg voorzitters Brabantse Rekenkamer(cie)'s
- 5) Deelname aan landelijke evaluatie Rekenkamer(funcitie), ministerie van BZK
- 6) Voorbereidingen onderzoeksprogramma 2012

1) Expertmeeting programmabegroting prof.dr. H. Aardema

Op 31 januari 2011 heeft de Rekenkamer Tilburg een expertmeeting georganiseerd voor raadsleden. Tijdens deze goed bezochte bijeenkomst heeft de Rekenkamer Tilburg de uitkomsten van zijn deskresearch naar de mogelijkheden voor een betere begrotingsopzet gepresenteerd. Met externe inbreng van professor Harrie Aardema heeft een discussie plaatsgevonden over een door de Rekenkamer Tilburg opgesteld (concept)programma van eisen als handreiking voor een toekomstige begrotingsopzet. Dit programma van eisen vormde het sluitstuk van de notitie 'De Tilburgse programmabegroting en het budgetrecht van de raad¹', waarin de voorgeschiedenis werd geschetst die geleid heeft tot de huidige begrotingsopzet, gevolgd door een paragraaf over de mogelijkheden die de wet- en regelgeving biedt om de begroting naar eigen inzichten en behoeften in te richten en een paragraaf over de wijze waarop een aantal andere gemeenten dit heeft gedaan.

2) Rekenkamerbrief inzake onderzoek 'sturing middels de programmabegroting'

In navolging op de expertmeeting en als reactie op een ambtelijke nota 'Verbetering programmabegroting 2012' en de 'dummy programmabegroting 2012', heeft de Rekenkamer Tilburg op 30 juni 2011 een brief aan de raad gezonden. In deze brief heeft de Rekenkamer Tilburg een aantal aanbevelingen richting de raad gedaan. De Rekenkamer Tilburg besteedde o.a. aandacht aan de positie van de raad binnen het voorbereiding- en besluitvormingstraject inzake het herontwerp P&C. De Rekenkamer Tilburg pleitte voor een helder proces waarin op voorhand duidelijk is wanneer de drie betrokken spelers (raad, college en management) besluiten nemen en welke beslissingsbevoegdheid ze afzonderlijk hebben. Een sturende betrokkenheid vanuit de raad in dit proces is naar de mening van de Rekenkamer gewenst. De Rekenkamer deed de concrete aanbeveling aan de raad aan om het door de Rekenkamer opgestelde programma van eisen als uitgangspunt in het uiteindelijke

¹ De notitie is op 4 februari 2011 via de dagmail verspreid onder de raadsleden en is digitaal beschikbaar via op [www.tilburg.nl/rekenkamer/lopend onderzoek.nl](http://www.tilburg.nl/rekenkamer/lopend Onderzoek.nl)

'onderhandelingsproces' mee te nemen. De Rekenkamer Tilburg kondigde tenslotte een second opinion aan met betrekking tot de verbeterde programmabegroting. Op 26 september 2011 heeft de voorzitter van de Rekenkamer de brief toegelicht in de auditcommissie.

3) Rapport 'aanpak impuls wijken, zicht op resultaten'?

De Rekenkamer Tilburg heeft onderzoek gedaan naar de mate waarin het college de voortgang van het impuls wijkenbeleid bewaakt en analyseert. Tevens heeft de Rekenkamer gekeken naar de mate waarin de raad ten aanzien van dit dossier in staat wordt gesteld om adequaat invulling te geven aan zijn verantwoordelijkheden op het terrein van controle, heroverweging en bijsturing. Tijdens een informatiebijeenkomst voor leden van de commissies Modern Bestuur en Maatschappij (31 mei 2011) heeft de Rekenkamer Tilburg zijn onderzoeksbevindingen nader toegelicht.

Het onderzoek heeft aangetoond dat het college ten aanzien van de kwaliteit van het beleidsproces nog stappen kan maken. De Rekenkamer Tilburg heeft o.a. een aantal kritische opmerkingen gemaakt over het ontbreken van SMART geformuleerde resultaten voor de extra 'plus' op het stedelijk beleid, het niet monitoren van de bereikte resultaten op wijkniveau en de geringe aandacht voor het evalueren van de (extra) inspanningen. Tevens heeft de Rekenkamer geconstateerd dat er tegelijkertijd twee sturingsmodellen worden gehanteerd die in potentie met elkaar kunnen botsen. Enerzijds zijn er de bestuurlijk ('top-down') vastgestelde ambities en anderzijds wordt gestuurd op basis van de RBA-methodiek waarbij de 'dromen en zorgen' van de bewoners centraal staan bij het bepalen van de concrete uitwerking in de wijken ('bottom-up'). Ook toont het onderzoek aan dat rondom het 'Tilburg Akkoord' er punten zijn die voor verbetering vatbaar zijn. Zo constateert de Rekenkamer o.a. dat het 'oormerken' van gelden door de gemeente Tilburg binnen het Tilburg Akkoord tot een onoverzichtelijk geheel van subsidiestromen en verantwoordingen leidt. Tenslotte toont het onderzoek aan dat de informatievoorziening inzake het impuls wijkenbeleid richting de raad versnipperd is, waardoor een integraal (financieel en inhoudelijk) overzicht ontbreekt. De betrokkenheid van de raad bij het impuls wijkenbeleid en het aangaan van het Tilburg Akkoord is wisselend geweest.

Richting de raad heeft de Rekenkamer Tilburg een viertal aanbevelingen met betrekking tot het impuls wijkenbeleid geformuleerd. Middels een Amendement van D66, SP, Trots, PvT en de Fractie Franken heeft de raad op 4 juli 2011 als volgt besloten:

De raad besluit om:

De aanbevelingen van de Rekenkamer Tilburg uit het rapport 'Aanpak impuls wijken; zicht op resultaten?' over te nemen;

- 1) Het college opdracht te geven tot het SMART formuleren van resultaten en het monitoren & evalueren van de extra ('plus') inspanningen in de vijf impuls wijken;*
- 2) Het college opdracht te geven een integrale visie te ontwikkelen ten aanzien van de sturing van sociale stijging (waaronder de WMO), en op welke wijze het impuls wijkenbeleid een bijdrage levert.*
- 3) Het college opdracht te geven de bevindingen van de Rekenkamer Tilburg inzake het Tilburg Akkoord te betrekken bij het evaluatietraject en te komen tot verdere optimalisering.*
- 4) Het college opdracht te geven periodiek op integrale wijze de raad minimaal 1 keer per jaar te informeren over de voortgang van de impuls wijken, op basis waarvan de raad zijn sturende en controlerende rol kan vervullen.*

4) Overleg Brabantse Rekenkamers

Op initiatief van de Rekenkamer Tilburg zijn op 19 september 2011 de voorzitters van de Rekenkamer(commissie)s van Eindhoven, Breda, Den Bosch en Tilburg bij elkaar gekomen. Doel van deze bijeenkomst was kennismaking en uitwisseling van ervaringen met het rekenkamerwerk. Daarnaast zijn de mogelijkheden verkend van een eventuele samenwerking tussen deze rekenkamer(commissie)s. De grondhouding van betrokken rekenkamer(commissie)s ten aanzien van een concrete samenwerking is positief. Naast het overleg tussen de voorzitters, komende de secretarissen van betrokken rekenkamer(commissie)'s circa 4 per jaar bijeen om ervaringen uit te wisselen.

5) Deelname aan landelijke evaluatie van de provinciale en gemeentelijke rekenkamers

Op 16 augustus 2011 heeft de minister van BZK een evaluatierapport aangeboden aan de Tweede Kamer met betrekking tot de provinciale en gemeentelijke rekenkamers. De evaluatie is in het voorjaar van 2011 door Berenschot uitgevoerd. Naast een digitale enquête onder een grote groep voorzitters van Rekenkamer(cie's), secretarissen, griffiers en burgemeesters (van 431 gemeenten en 12 provincies), zijn door Berenschot een 14-tal rekenkamers verzocht voor deelname aan een meer diepgaand kwalitatief onderzoek. De Rekenkamer Tilburg was één van de geselecteerde cases. Binnen dit kader heeft Berenschot interviews gehouden met o.a. de voorzitter en secretaris van de Rekenkamer Tilburg, een aantal raadsleden en de gemeentesecretaris. Binnenkort zal de minister van BZK met een kabinetsreactie komen op het evaluatierapport. Het evaluatierapport is via de site www.nvrr.nl op te vragen.

6) Uitwerking onderzoeksvorstellen

In het najaar van 2011 heeft de Rekenkamer Tilburg gewerkt aan de uitwerking van twee concrete onderzoeksvorstellen en is gestart met de onderzoekswerkzaamheden. Beide onderzoeken lopen door in 2012.

► *Kwaliteit van de informatievoorziening*

De Rekenkamer Tilburg zal onderzoek doen naar de kwaliteit van de informatievoorziening richting de raad. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat dit onderzoek aanvankelijk niet was opgenomen in de onderzoeksprogrammering voor 2011. De Rekenkamer heeft besloten af te zien van een onderzoek naar nieuwe sportaccommodaties. Het onderzoek naar de kwaliteit van de informatievoorziening komt hiervoor in de plaats.

► *De herkenbare rol van de raad*

De Rekenkamer Tilburg gaat in 2012 onderzoek doen naar de inzet van het raadsinstrumentarium en de mate waarin het beschikbare instrumentarium voldoende ondersteunend is aan de herkenbare rol van de raad ten opzichte van het college van B&W.

Personele invulling en financiën 2011

Op 2 februari 2009 heeft de raad (voor een termijn van zes jaar) vier leden voor de Rekenkamer benoemd: dhr. drs. N.W. Gouw, mw. dr. M.W. Hertogh, dhr. prof.dr. H.A.A. Verbon, dhr. drs. J. Wielders. De ambtelijke ondersteuning (0,6 fte secretaris/onderzoeker) wordt verzorgd door mw. D.M.H. van Dongen.

		2010	2011
<i>Inkomsten</i>	Gereserveerd voor salarissen	116.000	107.000
	Jaarlijks onderzoeksbudget	25.000	25.000
	Overheveling budget 2009/verplichting	25.000	-
	Beschikbaar voor overige kosten	0	-
	Totaal beschikbaar 2010	166.000	132.000
<i>Uitgaven</i>	Salariskosten (secretaris & vergoeding leden)	116.034	105.176
	Onderzoekskosten	26.182	17.686
	Overige kosten (lidmaatschap NVRP, repro e.d)	2.701	1.336
	Totaal uitgaven 2010	144.917	124.198
	Exploitatieoverschot	21.083	7.802

Onderzoeksprogramma 2012

Inleiding

Jaarlijks kiest de Rekenkamer Tilburg een aantal onderwerpen voor nieuw onderzoek, op basis van een inschatting van de meerwaarde van een Rekenkameronderzoek. De Rekenkamer houdt doorlopend een groslijst van (actuele) onderwerpen bij. Op deze groslijst staan de onderwerpen die door raadsfracties genoemd zijn tijdens de periodieke overleggen en/of verwoord zijn in moties. Zo is bijvoorbeeld tijdens de begrotingsbehandeling 2012 door de TVP een motie ingediend met het verzoek aan de Rekenkamer Tilburg om een kortlopend onderzoek te verrichten naar de uitvoering van de WABO. Naast onderzoekssuggesties vanuit de raad ontvangt de Rekenkamer ook vanuit andere hoeken suggesties zoals het afgelopen jaar waarbij belangenorganisaties onderwerpen noemen. De uiteindelijke keuze voor de te onderzoeken onderwerpen ligt bij de Rekenkamer zelf.

Voor 2012 ziet het onderzoeksprogramma er als volgt uit:

Onderzoekprogramma 2012

1)	<i>Onderzoek kwaliteit van de informatievoorziening</i>	<i>(voorjaar 2012)</i>
2)	<i>Onderzoek naar de herkenbare rol van de raad</i>	<i>(voorjaar 2012)</i>
3)	<i>Second opinion programmabegroting</i>	<i>(najaar 2012)</i>
4)	<i>Vooronderzoek/onderzoeksvorstel onderwijshuisvesting</i>	<i>(najaar 2012)</i>
5)	<i>Optie: gemeenschappelijk onderzoek Brabantse Rekenkamer(commissie)s</i>	

1) Onderzoek kwaliteit van de informatievoorziening

In het najaar 2011 is de Rekenkamer Tilburg opgestart met een onderzoek naar de kwaliteit van de informatievoorziening. Specifiek zal de informatievoorziening met betrekking tot de grondexploitatie en het meerjarig financieel beeld worden bestudeerd. Het onderzoek richt zich op de begrotingsjaren 2011 en 2012. Bestudeerd worden o.a. de diverse tussentijdse berichten, het FEB 2012-2015, VAMO (Vastgoedmonitor) 2012, programmabegroting 2011 en 2012 en de jaarstukken. In dit onderzoek zal de Rekenkamer Tilburg de informatievoorziening zowel toetsen aan de objectieve kwaliteitscriteria alsook de subjectieve beleving van raadsleden. In het voorjaar van 2012 zal de Rekenkamer Tilburg zijn onderzoeksbevindingen openbaar maken.

2) Onderzoek naar de herkenbare rol van de raad

In het huidige Coalitieakkoord 2010-2014 zijn binnen het thema bestuur ambities geformuleerd met betrekking tot een stabiel en duaal bestuur. Het gemeentebestuur vindt 'het in het belang van de stad dat het bestuurlijke samenspel van college en raad en van coalitie en oppositie op een positieve en respectvolle manier plaatsvindt'. Daarnaast heeft de gemeentesecretaris in het Coalitieakkoord de opdracht gekregen voor een organisatieontwikkelingstraject (inmiddels 'Tilburg Transformeert'). Meer sturing op de bestuurlijk vastgestelde doelen staat daarbij centraal. Tegen deze achtergrond gaat de Rekenkamer Tilburg onderzoek doen naar de herkenbare rol van de raad ten opzichte van het college van B&W. Centraal in het onderzoek staat de vraag in welke mate het beschikbare

raadsinstrumentarium voldoende ondersteunend is om een herkenbare rol te kunnen vervullen ten opzichte van het college van B&W. Het onderzoek zal bestaan uit drie fasen: deskresearch, een digitale vragenlijst onder alle raads- en commissieleden en groepsgesprekken met raadsleden.

3) Second opinion programmabegroting

Op 31 oktober 2011 heeft de raad ingestemd met de 'Visie P&C'. In dit visiedocument zijn voorstellen gedaan met betrekking tot het (vernieuwde) P&C instrumentarium. Bij de behandeling van het visiedocument gaven verschillende fracties aan dat de uitdaging er met name in zit in de uitwerking van de concrete instrumenten. De Rekenkamer Tilburg is voornemens om in 2012 een second opinion te geven over de (ontwerp)programmabegroting 2013. Daarbij zal de Rekenkamer o.a. het in 2011 opgestelde programma van eisen in beschouwing nemen.

4) Vooronderzoek/opstellen onderzoeksvoorstel Onderwijshuisvesting

Sinds 1997 berust de verantwoordelijkheid voor de onderwijshuisvesting van scholen in het primair en voortgezet onderwijs bij gemeenten. Het daarbij behorende budget wordt via het gemeentefonds over de gemeenten verdeeld. Met de decentralisatie werd beoogd om het toekennen van de huisvestingsvoorzieningen doelmatiger, eenvoudiger en doorzichtiger te maken. De Rekenkamer wil toetsen of in de huidige (Tilburgse) situatie bij de toekenning van huisvestingsvoorziening wordt voldaan aan deze kenmerken. In het najaar van 2012 zal de Rekenkamer starten met een vooronderzoek en een concreet onderzoeksvoorstel opstellen.

5) Optie: gemeenschappelijk onderzoek Brabantse Rekenkamer(commissie)s

De Rekenkamer Tilburg houdt 'ruimte' in haar onderzoeksprogrammering 2012 beschikbaar voor een eventueel gezamenlijk onderzoek van de rekenkamer(commissie)s van Eindhoven, Breda, Den Bosch en Tilburg. Een eerste oriënterend gesprek tussen de voorzitters heeft inmiddels plaatsgevonden. Een mogelijk onderwerp dat zich leent voor een gemeenschappelijk onderzoek is Brabantstad.

Bijlage 1 Overzicht stukken Rekenkamer Tilburg

In februari 2009 is de Rekenkamer Tilburg ingesteld. Alle verschenen rapporten en brieven zijn digitaal beschikbaar via www.tilburg.nl/rekenkamer

Januari 2010	Rekenkamerbrief Subsidiebeleid: een pleidooi voor een kwantumsprong.
	Besluitvorming in de raad van 19 april 2010 Amendement A21-1 Besluit 141/5-6 nieuw
April 2010	Rapport Garage onderbouwd? Een onderzoek naar de aankoop en exploitatie van de parkeergarage Pieter Vreedeplein.
	Besluitvorming in de raad van 21 juni 2010 Amendement 25-1 Besluit 196/6 nieuw
November 2010	Rapportage sturing en beheersing apparaatskosten.
	Besluitvorming in de raad van 20 december 2010 Amendement 20-1 Besluit 385/4 Nieuw
Januari 2011	Verslag expertmeeting programmabegroting met prof.dr. H. Aardema
	-
Mei 2011	Rapport 'aanpak impuls wijken, zicht op resultaten?'
	Informatiebijeenkomst 31 mei 2011 Besluitvorming in de raad van 4 juli 2011 Amendement 20-1 Besluit 153/7 Nieuw
Juni 2011	Rekenkamerbrief inzake onderzoek 'sturing middels de programmabegroting'.
	Toegelicht in auditcommissie d.d.26 september 2011